

**กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ
ยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ปีการศึกษา ๒๕๕๖**

**The Process of Strategic Management for Preventing the
Epidemic of Addictive Substance in Non-formal and Informal
Education Center, Nongpog District, 2013 Academic Year**

อุทัย กมลศิลป์ และคณะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๒,๔๕๑ คน ครู จำนวน ๔๕ คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักเรียนจำนวน ๒๒๐ คน ครูจำนวน ๒๐ คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๙ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๑๒ คน ผู้นำชุมชน จำนวน ๑๒ คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๑๐ คน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี ๔ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวิเคราะห์สถานการณ์ ขั้นกำหนดยุทธศาสตร์ ขั้นปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ และขั้นประเมินผลตรวจสอบยุทธศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่องกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนั้นมีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์

* ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด, พระวันดี ประวะเส อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ผศ.ดร.จรัส ถีกา พระครูสุตธรรมาภรณ์, ดร. และพระมหาภูษิต อคควณโณ (ปล้นรัมย์), ดร. อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า ขันวิเคราะห้สถานการณ์ สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดจากความต้งการทดลองของเด็ก ผู้ปกครองไม่ยอมรับความจริงทีถูกของตนติดยาเสพติด พฤติกรรมการชอบเลียนแบบคาราหรือสื่อตามโฆษณาต่างๆ การคบเพื่อน ปัญหาความแตกแยกของครอบครัว การถูกหลอกลวง สภาพแวดล้อมและสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก ยุทธศาสตร์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ประกอบด้วยแนวทาง คือ ๑) การป้องกัน ๒) การปราบปราม และ ๓) การบำบัดดูแลและช่วยเหลือ

ขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่าด้านการป้องกัน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ยุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา ยุทธศาสตร์การประสานงานกับผู้ปกครอง ด้านปราบปราม ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การปราบปราม และยุทธศาสตร์การลงโทษ และด้านบำบัดดูแลและช่วยเหลือ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์กายภาพบำบัดและยุทธศาสตร์จิตบำบัด

ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา มีดังนี้ การคัดกรองศึกษาที่เสพยาเสพติดจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าห้อง กิจกรรมการสราภาพของตัวนักศึกษา กิจกรรมการตรวจปัสสาวะ และกิจกรรม โครงการคนยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินกิจกรรมกับศึกษากลุ่มปกติ เช่น การเดินรณรงค์ร่วมกับสถานศึกษาในอำเภอหนองพอก ร่วมต่อต้านยาเสพติด การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในคาบอบรมประจำสัปดาห์

ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ประกอบด้วยด้านการวางแผน พบว่า ภาพรวมการปฏิบัติด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ เปิดโอกาสให้นักเรียน ครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และองค์กรหน่วยงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ ระบุปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและกำหนดลักษณะทรัพยากร ที่มีส่วช่วยในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

ด้านการบริหารพบว่า ภาพรวมการปฏิบัติด้านการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ จัดสรรทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

ด้านการตรวจสอบและการประเมินผลพบว่า ภาพรวมด้านการตรวจสอบและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ รวบรวมข้อมูลเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติน้อย

ที่สุด ได้แก่ วิเคราะห์สาเหตุความแตกต่างระหว่างผลงานและมาตรฐานของผลงานด้านการปรับปรุงแก้ไขพบว่า ภาพรวมการปฏิบัติด้านการปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ แก้ไขปรับปรุงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และการระดมพลังจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ มีการนำผลการตรวจสอบประเมินไปใช้แก้ไขปรับปรุงงานทุกครั้ง

คำสำคัญ: กระบวนการบริหาร, การแพร่ระบาดของยาเสพติด, ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The objective of this research was to study the current situation, problem, and process of strategic management for preventing the epidemic of addictive substance in non-formal and informal education center, Nongpog District. The target group of this study consisted of 2,451 persons and 45 teachers. The samples of this study consisted of 220 students, 20 teachers, 9 school boards, 12 students' parents, and 10 public officers. There were 4 steps of research implementation as follows: the situational analysis, strategic determination, strategic plan implementation, and strategic investigation and evaluation. The research instrument was the Questionnaire titled "The Process of Strategic Management for Preventing the Addictive Substance in Non-formal and Information Center, Nongpog District, constructed by the researcher. Then, data were analyzed by using the computer program for calculating the Mean, and Standard Deviation. Besides, the focus group discussion and interview were administered. The research findings found that:

The step of situational analysis: The problem situations of epidemic in addictive substance were caused by the children's desire for experiencing, the parents did not accept the fact that their children were addicted, the children's behavior in imitation from movie star or media from various kinds of advertisement, the children's peer group, the children's broken home, the persuasion, the environment and surrounding, and the economic situation in family in which the parents didn't have time in taking care of their

children. There were 3 ways of strategy for preventing the epidemic of addictive substance as follows: 1) the prevention, 2) the compression, 3) the treatment, caring, and support.

The step of strategic determination for preventing the epidemic of addictive substance in school, found that the prevention consisted of strategies for providing knowledge in addictive substance, strategies and activities in opposing the addictive substance, strategies for creating the school climate, strategies for cooperation with students' parents. The compression consisted of strategies for physical therapy as well as psychotherapy.

There were steps of implementation in strategic process for preventing the epidemic of addictive substance in school as follows: the selection and study of the places for addictive substance from school consultants and classroom heads, the activity in checking the urine, and the activities for new age people to be attentive for their health. In addition, the activities were also provided for general students, for instance, the collaborative campaign with school in Nongpog District to oppose the addictive substance, and to provide knowledge of narcotic drug during the period of every week.

The step of investigation and evaluation in activity implementation for preventing the epidemic of addictive substance in school including the planning, found that the overall practice in planning, was in "Moderate" level. The highest level of practice, was the opportunity for students, teachers, students' parents, community leaders, school boards, and work unit organizations in the area to participate in strategic determination as well as measures in epidemic of additive substance in school. For the lowest level of practice, including the specification of major success factor in preventing the epidemic of addictive substance, and resource characteristic determination which could prevent the epidemic of addictive substance in school.

The management aspect, found that the overall management practice was in "Moderate" level. The highest level of practice was the control and care of activities for preventing the epidemic of addictive substance in school. The lowest level of practice was the resource allocation in preventing the epidemic of addictive substance in school sufficiently. The investigation and evaluation aspect, found that the overall of investigation and evaluation was in "Moderate" level. The highest level of practice was the data

collection for investigation and evaluation for preventing the epidemic of addictive substance in school systematically. The lowest level of practice included the analysis in causes of differences between performance and performance standard. For the correction and improvement, found that the overall practice in improvement and correction was in “Moderate” level. The highest level of practice was the correction, improvement, and prevention in epidemic of addictive substance in school systematically and continuously as well as the power gathering from every division related persons in improving, correcting, and preventing the epidemic of addictive substance in school. The lowest level of practice was the application in investigation findings for work correction and improvement every time.

Keywords: The Process of Strategic Management, the Epidemic of Addictive Substance, Non-formal and Informal Education Center

๑. บทนำ

แผนฯ ปี ๒๕๕๘ ประกอบไปด้วย ๖ ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแบบบูรณาการ ทั้งนี้เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนฯ ปี ๒๕๕๘ คือ ๑) การลดปริมาณยาเสพติดนอกประเทศ โดยเน้นมาตรการเชิงรุกในเรื่องข่าวที่ชัดเจน มีปฏิบัติการทางการทหาร มีการกำหนดเป้าหมายการสืบสวนร่วมกัน ๒) การลดกลุ่มการค้าระดับต่างๆ โดยการทำลายโครงสร้างการค้า-อิทธิพล-เส้นทางการเงินของกลุ่มตามแนวชายแดน โดยบูรณาการหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องจัดให้เป็นยุทธการร่วม รวมถึงการเสนอให้มีการจัดกำลังแบบ Task Force โดยเฉพาะงานทางด้านทรัพย์สิน ๓) การลดแรงงานยาเสพติดรายใหม่ โดยการรณรงค์ป้องกันสร้างภูมิคุ้มกัน ๔) การลดจำนวนผู้เสพยาเสพติด โดยการพัฒนามาตรฐานการบำบัดทุกระบบให้ครอบคลุมทุกด้าน สร้างความพร้อมและพัฒนาระบบติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด โดยพัฒนาการติดตามอย่างเหมาะสมกับบุคคล ๕) การแก้ไขปัญหายาในพื้นที่พิเศษ ๓ พื้นที่ คือ จังหวัดชายแดนเหนือ โดยการจัดกลไกเบ็ดเสร็จ เพื่อทำลายโครงสร้างการค้าชายแดนและตัดเส้นทางการเงิน พื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการจัดกลไกแบบบูรณาการส่วนกลางและท้องถิ่น ตามแนวทางของ HIDTA และพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยการบูรณาการกับพื้นที่ปัญหาความมั่นคง

โดยกลไก กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้า ๖) การสร้างเอกภาพและบูรณาการแผนทุกระดับ ทั้งนี้ที่ประชุมยังกล่าวถึงปัจจัยที่จะทำให้แผนฉบับนี้ประสบผลสำเร็จ^๑

ในบรรดาหมากัที่คึกคากความอยู่รอดของมนุษยชาติและสันติภาพของโลกที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ไม่มีสิ่งใดที่มีความรุนแรงเท่ากัหมากัจากยาเสพติด ซึ่งเป็นภัยมืดที่คึกคากพลโลก อยู่ในทุประเทศและทุสังคมโลก เป็นหมากัที่ซึ่มลึกอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่องแบบไร้กาลเวลา เป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาอื่นตามมามากมาย สร้างความสูญเสียให้แก่วลมนุษยและสรรพสิ่งต่างๆ บนโลกอย่างมหาศาลสุดที่จะประมาณค่าได้ สร้างความอ่อนแอให้แก่ชุมชน สังคมเมืองและชนบท โดยเฉพาะสังคมไทยปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดจึงถือเป็นภาระที่ทุฝ่าย ทุกระดับ และทุกคนในสังคมจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหาันี้ จึงได้ประกาศสงครามกัยาเสพติดด้วยพลังแผ่นดิน^๒ จัดตั้งหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คณะอนุกรรม

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการศูนย์ประสานงานกลางองค์กรภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด ทำหน้าที่ปราบปรามและหาแนวทางที่จะป้องกันอย่างจริงจังและรัฐบาลได้จัดการประชุมเชิงยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแนวทางการป้องกันและปราบปราม รวมถึงหลักการในการป้องกันผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเป็นหลักในการประสานความร่วมมือกัทุฝ่ายโดยวางรากฐานในระดับรากหญ้า ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึงระดับประเทศโดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นแกนหลักร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปสู่การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกันโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแก้ไขปัญหาคาเป็นอยู่ของประชาชนโดยจะทำการชักชวนนักเรียน นักศึกษาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแผนยุทธศาสตร์นี้^๓

ยาเสพติดจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่มีแหล่งผลิตยาเสพติด เป็นเพียงเส้นทางลำเลียงของยาเสพติดโดยภาพรวมแล้วสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในระดับเบาบาง แต่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมีผู้เสพรายใหม่ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

^๑ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มของปัญหาประกอบการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙), (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๙), หน้า ๑.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, ๒๕๕๔), หน้า ๒.

^๓ ทักซิณ ชินวัตร, คำประกาศนโยบายและเป้าหมายการณรงคัปีแห่งการสร้างสุขภาพัทั่วไทย, (กรุงเทพมหานคร : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา (อายุระหว่าง ๑๓-๑๕ ปี) กลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มคนว่างงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะนัดแนะรวมกลุ่มกันเสพยาในกลุ่มเพื่อนของตนเองและตามสถานที่ต่างๆ เช่น หอพัก ป่า ทุ่งนา สวนสาธารณะ บังกะโล รีสอร์ทที่เปิดบริการตลอดวัน และสถานที่บ้านเพิงต่างๆ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการสอดส่องเฝ้าระวังอย่างเข้มงวดต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลอย่างจริงจัง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา จำนวน ๒๐ แห่ง จำนวนนักศึกษาทั้งหมด ๔๒,๘๐๗ คน มีกลุ่มผู้ไม่ใช้และปลอดภัยเสพยาเสพติด จำนวน ๓๖,๑๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหล้า-บุหรี่ จำนวน ๒,๒๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ กลุ่มผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดและเลิกใช้แล้ว จำนวน ๑,๗๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓ กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดยังใช้อยู่ จำนวน ๑,๔๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔ กลุ่มผู้ที่ติดยาเสพติด และนำไปบำบัดรักษาแล้ว จำนวน ๑,๒๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน ๙ แห่ง ปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒,๖๓๑ คน มีกลุ่มผู้ที่ไม่ใช้และปลอดภัยเสพยาเสพติด จำนวน ๒,๓๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหล้า บุหรี่ จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕

กลุ่มผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดเลิกใช้แล้ว จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดและยังใช้อยู่ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ กลุ่มที่ติดยาเสพติดและนำไปบำบัดรักษาแล้ว จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๘ และกลุ่มผู้ค้าหรือสงสัยจะค้ารายย่อย ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๒

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในสถานศึกษา และผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจสภาพปัญหาของสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อใช้ประกอบการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ผลปรากฏว่า การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษามีสภาพปัญหาถึงร้อยละ ๕๒.๓๘ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้มาตรการเฉพาะการปราบปรามและบำบัดรักษาที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องกระบวนการบริหารจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตั้งใจที่จะศึกษากระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นดังจะเห็นได้จาก ๑๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาสู่การปฏิรูปสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา ซึ่งล้วนมีเป้าหมายและมาตรการที่นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาสถานศึกษาสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพทั้งสิ้น

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

๒. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของการใช้ยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ภายใต้กรอบความคิดการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการบริหาร ๓) ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ๔) ด้านการปรับปรุงแก้ไข สำหรับกรอบการศึกษาระบบการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดยุทธศาสตร์ การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ และการประเมินผลและตรวจสอบยุทธศาสตร์^๔

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนจำนวน ๒,๖๓๑ คน ครู-บุคลากรทางการศึกษาจำนวน ๓๕ คน ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา ๒๕๕๖ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการดำเนินการ ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ ประกอบด้วย คณะกรรมการและตัวแทนนักศึกษาระดับชั้นตอนที่ ๒ การกำหนดยุทธศาสตร์ประกอบด้วย คณะครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ตอนที่ ๓ การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ และตอนที่ ๔ การประเมินผลและตรวจสอบยุทธศาสตร์

๔. สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ปัญหา พบว่าสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เกิดจากการต้องการทดลองของนักศึกษา ผู้ปกครองไม่ยอมรับความจริงที่ลูกของตนติดยาเสพติด พฤติกรรมการชอบเลียนแบบดาราหรือสื่อตามโฆษณาต่างๆ การคบเพื่อน ปัญหาความแตกแยกของครอบครัว การถูกหลอกลวงและความคึกคะนองของเด็ก สภาพแวดล้อม และสภาพเศรษฐกิจในครอบครัว ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก แนวทางแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ดังนี้ ๑) ทุกฝ่ายต้องมีการร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหา

^๔ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, การจัดการและพฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๔.

๒) ผู้ปกครองต้องคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของ บุตรหลานของตนและมีการร่วมปรึกษากับทาง สถานศึกษาเมื่อทราบว่ามีปัญหา ๓) เจ้าหน้าที่ควร มีความเด็ดขาดในการดำเนินการกับผู้ค้าและผู้เสพ ๔) การใช้ยาของผู้ป่วยต้องใช้อย่างระมัดระวัง ไม่เช่นนั้นนั้นอาจจะต้องติดยา เนื่องจากอาการป่วย ๕) สำหรับผู้ที่ติดยาควรเข้ารับการรักษาอย่าง เร่งด่วน

แนวทางยุทธศาสตร์การป้องกันการแพร่ ระบาดของยาเสพติดมีรายละเอียด ดังนี้ ๑) ด้านการ ป้องกัน ประกอบด้วย จัดอบรมโดยให้ความรู้เรื่อง ยาเสพติดจัดระบบ ข้อมูลเชื่อมโยงเครือข่ายกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดระบบคัดกรอง จัดกิจกรรม ๒) ด้านการปราบปราม ประกอบด้วย ออกกฎระเบียบ และดำเนินการตามข้อบังคับที่ชัดเจน ตั้งชุดปฏิบัติการที่เข้มงวดจัดระเบียบสังคม สืบรวจแยกแยะ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มผู้มีปัญหา ตั้งตู้ข่าวสารแสดง ความคิดเห็น ตั้งกลุ่มนักศึกษาในการต่อต้านยาเสพติด ๓) ด้านการบำบัดดูแลและช่วยเหลือ ประกอบด้วย คัดกรองนักศึกษาเพื่อรับการบำบัด ติดตามและ ประเมินผลหลังการบำบัด ประสานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการบำบัด จัดตั้งครูรับผิดชอบในเรื่อง การบำบัด

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดยุทธศาสตร์ พบว่า ด้านการป้องกัน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ยุทธศาสตร์การจัด กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ยุทธศาสตร์การสร้าง บรรยากาศในสถานศึกษา ยุทธศาสตร์การประสาน งานกับผู้ปกครองด้านปราบปราม ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การปราบปรามและยุทธศาสตร์การ

ลงโทษ

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการกระบวนการ บริหารเชิงยุทธศาสตร์ โรงเรียนได้ดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์การปราบปราม จากการรายงานของ กลุ่มบุคคลดังกล่าว สามารถทำให้ทราบถึงจำนวน นักศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๑๗๖ คน สรุปผลตามระบบคัดกรองนักศึกษา ได้นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามระบบ คัดกรองนักศึกษาทั้งสิ้น จำนวน ๙๓ คน

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบและประเมินผล มีดังนี้

๑. กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จากแบบสอบถาม พบว่า ๑) ด้านการวางแผน โดยภาพอยู่ในระดับมาก ๒) การประเมินกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการบริหารภาพรวมการปฏิบัติด้านการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ๓) ปัญหากระบวนการ บริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการ การศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหา สูงสุด คือมาตรการยังไม่เด็ดขาด จำนวน ๑๖ คน รองลงมาคือ นักศึกษาไม่ให้ความร่วมมือกับการ ดำเนินกิจกรรมป้องกันและปราบปรามไม่ต่อเนื่อง และยังไม่เป็นระบบ จำนวน ๑๔ คน และโรงเรียน กับชุมชนยังขาดการประสานสัมพันธ์ ในการ แก้ปัญหายาเสพติด จำนวน ๑๒ คน ตามลำดับ

และประเด็นทีมีปัญหาค่ำสุดคือ ปัญหาการทำงานทีไม่เป็นเอกภาพ ขาดการติดตามผล ครูไม่มีเวลา ดูแลนัการศึกษา เนื่องจากการะงานอื่นๆ มีมาก สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่เสี่ยงและการประสานงานของครูแต่ละระดับชั้นยังไม่ดีพอ จำนวน ๑ คน

๒. ตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จากการสัมภาษณ์ พบว่า

๒.๑ การประเมินกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อทีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เตรียมการอย่างเป็นระบบในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด รองลงมาคือ วิเคราะห์สิ่งทีเป็นอุปสรรคต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในสถานศึกษา และกำหนดมาตรการของการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา อย่างชัดเจน ส่วนข้อทีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก กำหนดกระบวนการขั้นตอนการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

๒.๒ การประเมินกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการบริหารภาพรวมการปฏิบัติด้านการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อทีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ จัดสรรทรัพยากรทีเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ รองลงมาคือ สร้างความตระหนักแก่คณะครูในด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา และจัด

กิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ส่วนข้อทีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก จัดกิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาตามแผนงานโครงการทีกำหนดไว้

๒.๓ ด้านการตรวจสอบและประเมินผลภาพรวมการปฏิบัติด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อทีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลและติดตามผล รองลงมาคือ รายงานการตรวจสอบติดตามอย่างต่อเนื่อง และวิเคราะห์สาเหตุความแตกต่างระหว่างผลงาน และมาตรฐานของผลงาน ส่วนข้อทีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก วัดและประเมินผลงานเปรียบเทียบกับมาตรฐานของผลงานตามกำหนด

๒.๔ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ภาพรวมการปฏิบัติด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อทีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ระดมพลังจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในโรงเรียน รองลงมาคือ แก้ไขปรับปรุงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และนำผลการตรวจสอบประเมินไปใช้แก้ไขปรับปรุงงานทุกครั้ง

๕. อภิปรายผลการวิจัย

ขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวทางแก้ไขและแนวทางยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหนองพอก

จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เกิดจากการต้องการทดลองของนักศึกษา ผู้ปกครองไม่ยอมรับความจริงที่ลูกของตนติดยาเสพติด พฤติกรรมการชอบเลียนแบบดาราหรือสื่อตามโฆษณาต่างๆ การคบเพื่อน ปัญหาความแตกแยกของครอบครัว การถูกหลอกลวงสภาพแวดล้อมและเกิดจากสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนทิพย์ จักรทอง^๕ ได้ศึกษา เรื่องความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสังกัดเทศบาลลำพูน ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนในทุกด้าน มิใช่เพียงความเจริญงอกงามทางปัญญา ความคิด จิตใจ และคุณธรรมเท่านั้น^๖

ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผลกราดำเนินกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการวางแผน พบว่า ภาพรวมการปฏิบัติด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักศึกษา ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะ

กรรมการสถานศึกษา และองค์กรหน่วยงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับเรื่องนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนเป็นงานสำคัญ เป็นงานที่จะต้องจัดทำก่อนกระบวนการบริหารอื่น การบริหารงานใดๆ ถ้าขาดการวางแผนที่ดี ผลงานที่ได้รับจากการปฏิบัติขององค์กรก็จะไม่ดีไปด้วย ฉะนั้นในขั้นตอนการดำเนินการวางแผนจะต้องมีความหลากหลายให้ความสำคัญเท่าๆ กัน เพื่อสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยด้านองค์ประกอบในการพัฒนาทั้งด้านบุคคลและองค์กร ความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนา ความรู้ความสามารถในการพัฒนาในขั้นตอนต่างๆ^๗ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา ศรีบุญรัตน์^๘ ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ฉะนั้นสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติในกิจกรรมหรือวันสำคัญต่างๆ เพื่อลดปัญหาดังกล่าวว่าจะอาจเกิดขึ้นในสถาน

^๕ พนทิพย์ จักรทอง, “ความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสังกัดเทศบาลลำพูน”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๓.

^๖ ธีรภัทร โคตรบรรเทา, “การพัฒนาแนวทางการบริหารสาขาวิชาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย”, *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : หน้า ๔.

^๗ พระเมธีวชิรจิต, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร”, *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๗-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) : หน้า ๗๘.

^๘ ปวีณา ศรีบุญรัตน์, *สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๘๕.

ศีกษา รวมถึงฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสธารณะเพื่อให้
สังคมที่ตนเองอาศัยอยู่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทาง
ที่ดีขึ้น^๔

๖. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
ยุทธศาสตร์การป้องกันและแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการ
ศีกษาตามอัธยาศัยอำเภอนองพอก จังหวัด
ร้อยเอ็ด ในงานวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์
แยกตามกลุ่มต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศีกษาตามอัธยาศัยอำเภอนองพอก
จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำยุทธศาสตร์ที่ได้เป็น
แนวทางในการวางแผนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกระบบและการ
ศีกษาตามอัธยาศัยอำเภอนองพอก จังหวัด
ร้อยเอ็ด และเป็นแนวทางในการกำหนดบุคลากร
และทรัพยากรอื่นๆ ในการป้องกันการแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติดในสถานศีกษาต่อไป

๑.๒ คณะครูศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศีกษาตามอัธยาศัยอำเภอนองพอก
จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำยุทธศาสตร์ที่ได้ไปเป็น
แนวทางในการให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ของ
ฝ่ายกิจกรรมที่รับผิดชอบในด้านการป้องกันการ
แพร่ระบาดของยาเสพติด

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการ
ศีกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการ
เผยแพร่ยุทธศาสตร์ที่ได้กับสถานศีกษาต่างๆ
ที่มีการจัดการศีกษาในลักษณะเดียวกันในการ
ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรจะมีการศีกษายุทธศาสตร์
การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศีกษาตามอัธยาศัย
อำเภออื่นๆ

๒.๒ ควรจะมีการนำยุทธศาสตร์ที่ได้
ไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ยาเสพติด
และผลการนำไปใช้สามารถแก้ปัญหาได้มากน้อย
เพียงใด

^๔ ไพโรจน์ อักษรเสือ, “รูปแบบการพัฒนาจิตสธารณะเชิงพุทธบูรณาการสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษาประถมศีกษาขอนแก่น เขต ๑”, วารสารวิชาการธรรมทธรศนั, ปีที ๑๖ ฉบับที ๒
(กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙) : หน้า ๑๐๗.

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนา
คุณภาพวิชาการ, ๒๕๔๔.

ทักษิณ ชินวัตร. **คำประกาศนโยบายและเป้าหมายการรณรงค์ ปีแห่งการสร้างสุขภาพทั่วไทย**.
กรุงเทพมหานคร : องค์การส่งเสริมสุขภาพเยาวชนไทย, ๒๕๔๕.

ปวีณา ศรีบุญ. **สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อิสระฟิล์ม
และไซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๕๐.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. **สถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มของปัญหาประกอบ
การพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๙.

(๒) วารสาร :

ธีรภัทร โคตรบรรเทา. “การพัฒนาแนวทางการบริหารสาขาวิชาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย”. **วารสารวิชาการธรรมทศน์**, ปีที่ ๑๕
ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๘).

พระเมธีวชิรจิต. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การ”. **วารสาร
วิชาการธรรมทศน์**, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๗-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘).

ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. “รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะเชิงพุทธบูรณาการสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑”. **วารสารวิชาการธรรมทศน์**,
ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙).

(๓) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

ฝนทิพย์ จักรทอง. “ความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนสังกัดเทศบาลลำพูน”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.